

Beslissing

Klachtnummer:	KC 22-030
Klachtdatum:	28 oktober 2022
Klager:	klager
Betreft:	klacht over beperking bewegingsvrijheid en communicatiemiddelen
Verweerders:	psychiater en zorgverantwoordelijke (verweerder I) psycholoog en behandelcoördinator (verweerder II)

Verloop van de behandeling van de klacht en/of het verzoek

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die klager op 28 oktober 2022 heeft ingediend. De klacht gaat over de beperking van zijn bewegingsvrijheid en communicatiemiddelen (telefoon en internet).

De verweerders hebben op 15 november 2022 een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend.

Op 17 november 2022 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden. Daarbij waren aanwezig:

- klager en zijn pvp'er;
- verweerder I, mede namens verweerder II.

Van de klachtencommissie waren aanwezig:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- mevrouw L. van Iersel, psychiater;
- mevrouw R. Gros, klinisch psycholoog n.p. /psychotherapeut

Voor de verslaglegging was aanwezig mevrouw mr. C. Veen, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

Klager heeft een zorgmachtiging van 19 januari 2022 tot 19 januari 2023. De klachtonderdelen zijn gericht tegen beslissingen tot het verlenen van verplichte zorg op grond van artikel 8:9 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). Concreet gaat het om beperking in de vrijheid om het eigen leven in te richten (inname telefoon en beperking internet) en een beperking van de bewegingsvrijheid (verlof).

De klachtencommissie kan deze klachtonderdelen beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvggz en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie (het Klachtenreglement).

Toelichting van klager

Klager heeft op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Hij benadrukt dat er sprake is van een misverstand. Klager houdt zich bezig met een spaarprogramma via internet. Hij klikt dan ongeveer twintig tot dertig e-mailberichten open. Voor ieder aangeklikt mailtje ontvangt hij een cent. Hij geeft aan dat geld te willen verdienen, maar dat hij niet mag handelen en dat tabletverkoop ook niet was toegestaan. Daarom probeert hij op deze manier geld te verdienen. Hij vertelt op een link te hebben geklikt die een cent waard was en dat die doorgelinkt was naar een goksite. Dit misverstand is besproken en inmiddels heeft hij weer internetvrijheden teruggekregen. Hij benadrukt dat wanneer hij zou willen gokken, hij ook via een beveiligde computer op een goksite kan komen. Op de vraag of hij na 19 oktober niet meer heeft gegokt, antwoordt klager dat hij er nu goed op let en dat deze situatie zich niet meer heeft voorgedaan.

Inname smartphone

Met betrekking tot de inname van zijn smartphone geeft klager aan dat hij in dat weekend met zijn laptop de stad is ingegaan en dat hij het gehele weekend niet de beschikbaarheid over een telefoon heeft gehad. Op maandag heeft hij, na overleg, de beschikking over een kliniekteléfono gekregen. Hij vertelt dat hij nauwelijks WhatsApp gebruikt. Heel af en toe belde hij met zijn moeder via WhatsApp. Hij geeft aan dat de instelling een hele tijd geleden is gewijzigd. Hij geeft aan wel regelmatig te chatten en dat die chatgeschiedenis gewoon in te zien is. Hij geeft aan dat hij op die manier wel controleerbaar was.

Klager benadrukt dat zijn telefoon erg belangrijk voor hem is. Hij speelt er spellen op en kijkt series, maar zijn telefoon is vooral belangrijk voor het volgen van zijn studie. Hij volgt een opleiding voor een schoonmaakbedrijf. Om op zijn kamer aan opdrachten te kunnen werken heeft hij internet nodig. Hij verbindt zijn laptop vaak via zijn telefoon (hotspot) om de studieopdrachten te maken. Hij stelt inmiddels studievertraging te hebben opgelopen. Desgevraagd geeft aan hij dat hij aan verweerder II heeft uitgelegd waarom het terugkrijgen van zijn smartphone zo belangrijk voor hem is. Hij stelt ook te hebben aangegeven dat hij de instellingen van zijn smartphone wel wil wijzigen. Klager geeft aan dat verweerder II aanvankelijk aangaf dat er eerst een gesprek met een maatschappelijk werker moest plaatsvinden. Nadat een gesprek met een maatschappelijk werker heeft plaatsgevonden, gaf verweerder II volgens klager aan hem niet te vertrouwen en dat hij daarom zijn smartphone (nog) niet terugkrijgt en dat zij dit eerst in het Zorgafstemmingsgesprek (ZAG) van maandag 21 november 2022 wil bespreken.

Intrekking verloven en internetvrijheden

Klager vertelt dat hij op 1 november 2022 weer internetvrijheden heeft teruggekregen. Wat betreft zijn verloven geldt dat hij op dit moment alleen onder begeleiding met verlof mag. Hij mag één keer per week op begeleid verlof buiten het terrein van de kliniek en twee keer met begeleid verlof op het terrein. Dit terwijl hij eerder drie keer onbegeleid verlof buiten het terrein van de kliniek en onbeperkt onbegeleid verlof op het terrein van de kliniek had. Klager bevestigt dat hij op 2 november 2022 te laat terug is gekomen van verlof en dat hij alcohol en drugs had gebruikt. Hij begrijpt dat in dat kader zijn vrijheden opnieuw zijn beperkt, maar hij wil graag zijn vrijheden weer terug.

Klager belooft dat hij probeert zich aan de regels te houden. Hij benadrukt dat hij zijn smartphone en volledige toegang tot internet (via de hotspot op zijn telefoon) nodig heeft voor zijn studie. Hij mag vier keer een half uur achter internet en kan nu geen opdrachten op zijn kamer afmaken. Op 4 november 2022 liep hij nog op schema, maar inmiddels loopt hij achter met zijn studie. Hij legt uit dat hij nu beschermd internet heeft en daardoor geen programma's kan gebruiken, geen foto's kan openen en ook niet bij zijn OneDrive-account kan komen.

Toelichting van verweerders

Verweerder I heeft, mede namens verweerder II op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Inname smartphone

Verweerder I geeft aan dat er regelmatig dynamiek is wat betreft afspraken die met klager zijn gemaakt. Daarnaast was klager volgens hem niet toetsbaar en daar maakten verweerders zich zorgen over. Hij geeft aan dat zij alleen kunnen zien dat de betreffende instelling is gewijzigd. Niet zichtbaar is wanneer die instelling precies is gewijzigd. Vervolgens ontvingen zij een externe melding dat klager op een goksite had gezeten. Het behandelteam weet hoe klager met (het verdienen van) geld bezig is en dat hij in het verleden op dat gebied ook in de problemen is gekomen. Verweerders willen klager voor nieuwe problemen, waaronder maatschappelijke en financiële teloorgang behoeden. Hij geeft aan dat al deze zaken er uiteindelijk toe hebben geleid dat besloten is om zijn smartphone in te nemen en zijn verloven en internetvrijheden in te trekken. Dit alles is getrapt gegaan.

Verweerder I geeft aan dat zij nog steeds achter de genomen beslissing staan en dat gediscussieerd kan worden over het moment waarop de smartphone moet worden teruggegeven. Het teruggeven van klagers smartphone is volgens verweerder I ingewikkeld. Hij benadrukt dat daar een vertrouwenscomponent in zit en dat bij verweerders dat vertrouwen er nog niet is. Op 2 november 2022 is klager nog te laat teruggekomen van verlof en bleek hij alcohol en drugs te hebben gebruikt. Op de vraag wat klager moet doen om zijn smartphone terug te krijgen, antwoordt verweerder I dat hij moet laten zien dat hij zich aan de gemaakte afspraken houdt. Er wordt nu eerst gekeken hoe zijn gedrag op internet is.

Intrekking verloven en internetvrijheden

Verweerder I geeft aan dat wanneer klager via zijn smartphone op internet gaat, niet gecontroleerd kan worden op welke websites hij zit. Zij krijgen dan geen melding wanneer klager op een website zit waar hij niet op mag zitten. Klager is heel handig met telefoons en computers. Bovendien weet klager nu met dit profiel (deze vorm van beschermd internet) dat wanneer hij zich niet aan de regels houdt, dit consequenties met zich meebrengt. Wanneer zij hem zijn smartphone teruggegeven is dat niet het geval.

Verweerder I merkt verder op dat het behandelteam regelmatig ziet dat onbegeleide vrijheden worden opgebouwd, maar dat klager dan binnen een korte termijn toch weer gebruikt. Hij benadrukt dat zij een nieuwe terugval willen voorkomen. Daarom is ervoor gekozen om, ook wat betreft de verloven, langzaam op te bouwen. Op die manier proberen ze het patroon van snel weer alcohol en/of drugs gebruiken te doorbreken. Desgevraagd geeft hij aan dat het SEO-onderzoek is gedaan en dat daarbij is vastgesteld dat klager op dit moment een leeftijd van 36 maanden heeft wat betreft sociaal emotionele ontwikkeling. Daar zijn zij ook (meer) rekening mee gaan houden. Verweerder I geeft aan dat in het overleg op maandag 21 november 2022 (het ZAG) verschillende zaken worden besproken. Ook de doelmatigheid/proportionaliteit van de opgelegde beperkingen komen dan aan bod. Hij gaat er vanuit dat dit overleg meer duidelijkheid brengt voor klager.

Beoordeling van de klacht

Verplichte zorg betreft zorg die ondanks verzet kan worden verleend op grond van een zorgmachtiging (artikel 3:1 van de Wvvgz). De zorgmachtiging van 29 oktober 2021 die een looptijd van een jaar kent noemt als verplichte zorgvormen onder andere insluiting, de beperking in de vrijheid om het eigen leven in te richten en beperking van de bewegingsvrijheid. Daarmee zijn de verplichte zorgvormen waar het in deze klachtzaak over gaat in overeenstemming met deze zorgmachtiging.

Op het moment dat verplichte zorg moet worden ingezet, wordt een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg genomen op grond van artikel 8:9 van de Wvvgz. Elke vorm van verplichte zorg moet worden aangezegd aan de patiënt op het moment dat hiertoe noodzaak bestaat (artikel 3:4 Wvvgz). Verder kan de verplichte zorg alleen worden verleend als onderbouwd is dat het te verwachten nadeel zonder verplichte zorg voortkomt uit de psychische stoornis, verplichte zorg het uiterste redmiddel is en voldaan wordt aan beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid (artikel 3:3 Wvvgz).

Inname smartphone en beperking van verloven en het gebruik van internet

Voor het innemen van klagers smartphone is op 21 oktober 2022 een schriftelijke beslissing genomen. Aanleiding voor die beslissing is geweest dat op diezelfde dag een telefooncontrole is uitgevoerd, waarbij is gebleken dat klager op zijn smartphone een vervaldatum van berichten heeft ingevoerd. Hierdoor vervielen WhatsApp berichten na 24 uur uit zijn telefoon. Verweerders hebben door veiligheid en ondersteuning een bericht ontvangen dat klager op een goksite heeft gezeten. Omdat dit tegen de met hem gemaakte afspraken is en klager niet transparant is over zijn (gok)gedrag, is op 27 oktober 2022 de schriftelijke beslissing genomen om klager zijn bewegingsvrijheid te beperken, in die zin dat klagers verloven in ieder geval tot maandag 31 oktober 2022 zijn ingetrokken. Op 28 oktober 2022 is de schriftelijke beslissing genomen om klagers internet vrijheden ook in te trekken, aangezien klager gebruik maakt van de *afdelingscomputer en klager ook op deze computer met gokzaken bezig zou zijn*.

Klager stelt dat hij zijn telefoon nodig heeft om goed te kunnen werken aan opdrachten in het kader van zijn opleiding. Hij wil weer met onbegeleid verlof, volledig gebruik kunnen maken van internet en zijn telefoon terug.

De commissie stelt op basis van het behandeldossier vast dat over de betreffende opleiding niet is gerapporteerd dat klager door de aangezegde beperking niet (goed) met zijn opleiding verder kan. Ook verweerder I was onbekend dat klager zijn telefoon moest gebruiken voor zijn studie. De commissie stelt ook vast dat klager vanaf slechts één weekend niet over een telefoon heeft kunnen beschikken. Daarna heeft hij de mogelijkheid gekregen om de kliniektelefoon te gebruiken. Daarnaast heeft klager sinds 1 november 2022 weer de mogelijkheid om op verlof te gaan. Omdat klager op 2 november 2022 te laat van verlof is teruggekomen en alcohol en drugs bleek te hebben gebruikt, zijn klagers vrijheden opnieuw beperkt. Hiervoor is opnieuw een schriftelijke beslissing in de zin van artikel 8:9 van de Wvvgz genomen.

De commissie stelt op basis van het behandeldossier verder vast dat klagers zijn mogelijkheden om met verlof te gaan op dit moment nog steeds beperkt zijn, in die zin dat klager niet onbegeleid met verlof mag. Wel mag klager één keer per week op begeleid verlof buiten de kliniek en twee keer per week met begeleid verlof op het terrein. Ook heeft hij weer mogelijkheden wat betreft het gebruik van internet en mag klager in dat kader gebruik maken van de afdelingscomputer.

De klachtencommissie begrijpt de overwegingen van verweerders om klagers smartphone in te nemen en zijn verloven en internetvrijheden te beperken. Voor klagers behandeling is het belangrijk dat hij zich controleerbaar opstelt. Controlemogelijkheden wat betreft het gebruik van de telefoon en internet zijn belangrijk. Teruggave van de smartphone en het (via de telefoon) onbeperkt gebruik maken van internet, heeft gevolgen voor de toetsbaarheid van klager. Met de internetvrijheden die hij nu heeft zijn er controle-mogelijkheden, welke er niet zijn als klager zijn smartphone weer terugkrijgt. De commissie begrijpt dat verweerders er eerst op willen kunnen vertrouwen dat klager de met hem gemaakte afspraken nakomt. Dit temeer nu klager op 2 november 2022 wederom de gemaakte afspraken niet is nagekomen. Voorts is van belang dat verschillende malen is voorgekomen dat klager kort na het opbouwen van onbegeleide vrijheden toch weer alcohol en/of drugs gebruikt. Aan het beperken van klagers vrijheid om het eigen leven in te richten (inname telefoon en beperking internet) en een beperking van de bewegingsvrijheid (verlof) ligt ook ten grondslag dat verweerders met het langzaam opbouwen van vrijheden klager willen behoeden voor nadelen, waaronder maatschappelijke en financiële teloorgang.

De klachtencommissie is van oordeel dat er in het geval van klager geen minder bezwarende alternatieven voor handen zijn en dat de beperking van klagers vrijheid om zijn eigen leven in te richten (inname telefoon en beperking internet) en de beperking van zijn bewegingsvrijheid (verlof), gelet op het beoogde, doel evenredig zijn. Het is redelijkerwijs te verwachten dat het verlenen van verplichte zorg in deze vormen effectief is. De klachtencommissie vindt dat verweerders zorgvuldig en volgens de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) hebben gehandeld. Zij is dan ook van mening dat verweerders terecht hebben besloten om klagers vrijheden zoals hiervoor is beschreven te beperken.

De klachtencommissie vindt wel dat verweerders klager duidelijkheid en enig vooruitzicht moeten bieden. Daarom adviseert zij verweerders om aan klager meer duidelijkheid te geven over wanneer hij zijn telefoon weer terugkrijgt. Ook adviseert zij verweerders om wat betreft het maken van huiswerk in gezamenlijk overleg een oplossing te zoeken.

Beslissing

De klachtencommissie:

- verklaart de klacht over de beperking van klagers vrijheid om zijn eigen leven in te richten (inname telefoon en beperking internet) **ongegrond**;
- verklaart de klacht met betrekking tot de beperking van de bewegingsvrijheid (verlof) **ongegrond**;
- adviseert verweerders om klager meer duidelijkheid te geven over wanneer hij zijn telefoon weer terugkrijgt en wat betreft het maken van huiswerk in gezamenlijk overleg een oplossing te zoeken.

De beslissing is genomen op 17 november 2022 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, mevrouw L. van Iersel en mevrouw R. Gros, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mr. C. Veen. De beslissing is op 18 november 2022 telefonisch dan wel per e-mailbericht aan klager, zijn pvp'er en verweerder meegedeeld. Op 21 november 2022 is een verkorte beslissing verstuurd.

Klager, zijn vertegenwoordiger en de zorgaanbieder kunnen een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland voor een beslissing over de klacht. Dit kan binnen zes weken na de dag waarop de beslissing is meegedeeld (artikel 10:7 Wvggz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....
W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 25 november 2022 verstuurd aan klager, pvp, verweerders, directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.